

Занозовська О.Г.
аспірант,
кафедра міжнародної економіки,
Національний університет харчових технологій

DOI: <https://doi.org/10.36059/978-966-397-294-7-7>

ДО ПИТАННЯ ЗБАЛАНСОВАНOSTІ РИНКУ ОВОЧІВНИЦТВА

Інтенсифікація розвитку підприємств овочівництва пов'язана із підвищенням урожайності овочевих культур шляхом оптимізації посівних площ, поліпшення системи внесення мінеральних та органічних добрив, підвищення якості ґрунту та розвитку інфраструктури ринку.

Ланцюг створення вартості продукції овочівництва має складну структуру, що включає постачальників сировини, переробні підприємства, які утворюють виробничий сегмент, логістичних операторів, дистриб'юторів та роздрібних торговців, які представляють маркетингових посередників та споживачів. Підвищення якості продукції овочівництва потребує покращення якості на кожній ланці ланцюга створення вартості. Переробні підприємства можуть бути згруповані у кооперативи, де вони безпосередньо здійснюють обробку продукції овочівництва. Маркетингові представники, оптовики, ринки та роздрібні торговці представляють сегмент розповсюдження ланцюга постачання свіжих та / або перероблених овочів кінцевим споживачам. Інші учасники включають імпортерів / експортерів, брокерів, постачальників логістичних послуг та розпорядників відходів. Підвищення якості продукції пов'язано і з розвитком органічного ринку овочів в Україні.

Галузь овочівництва має свої особливості такі як сезонність виробництва, трудомісткість та складний ланцюг створення вартості. У зв'язку із сезонністю, виробництво продукції відбувається як у відкритому, так і закритому ґрунті. Процес виробництва продукції овочівництва є трудомістким, особливо у закритому ґрунті, тому і більш затратним. Зростання обсягів виробництва у закритому ґрунті визначається круглорічним

виробництвом і залежить від соціального замовлення населення, зокрема потреб у органічній продукції. Збільшення обсягів виробництва овочів закритого ґрунту відбувається здебільшого за рахунок збільшення кількості плівкових теплиць господарствами населення у сільських регіонах. Ефективність діяльності підприємств овочівництва, як і підприємств інших галузей економіки оцінюється на основі показників чистого прибутку, який на підприємствах овочівництва надходить нерівномірно протягом року, в зв'язку із сезонністю виробництва.

Необхідність формування збалансованого ринку продукції овочівництва вимагає вирішення ряду питань, зокрема ефективна діяльність підприємств пов'язана зі збільшенням виробництва продукції, з одного боку, а з іншого, зі зростанням рівня прибутку підприємств, стимулюванням виробництва для забезпечення продовольчої безпеки країни з урахуванням випуску необхідних видів продукції.

Оцінка ефективності діяльності підприємств овочівництва враховує показники якості продукції, її ступінь задовольнити потреби споживача. Висока соціальна значимість продукції, зростання обсягів виробництва, в т.ч. органічного лежить в основі розвитку галузі овочівництва. Органічне овочівництво більш трудомістке, тому затратне, відповідно і ціна реалізації такої продукції є вищою, ніж на традиційну продукцію овочівництва. Проте, попит визначає підвищення обсягів виробництва і в сучасних умовах розвитку галузі необхідна спеціалізація підприємств овочівництва.

Раціональне використання продовольчих ресурсів пов'язано із розробкою системи продовольчих банків. Міжнародний досвід показує, що функціонування продовольчих банків може бути ефективним для вирішення соціальних проблем населення.

Продовольчі банки як непідприємницькі, безприбуткові організації є зв'язуючою ланкою між виробником і споживачем харчових продуктів, причому споживачем, який у звичайних умовах не має можливості придбати цю продукцію харчування. Особливістю продовольчих банків є те, що вони не займаються доставкою продукції безпосередньо громадянам, які мають у

цьому потребу. Вони укладають договори з благодійними чи громадськими організаціями, які безпосередньо працюють із категоріями населення, що потребують продуктів харчування. Продовольчі банки за укладеними договорами і заявками від таких організацій здійснюють передачу їм харчових продуктів, а ці організації займаються доставкою їх фізичним особам чи організацією безкоштовних обідів.

Таким чином, питання збалансованості ринку продукції овочівництва пов'язані із підвищенням якості на кожній ланці ланцюга створення вартості – від виробництва до реалізації і споживання.

Література:

1. Міністерство аграрної політики та продовольства України.
URL: <http://www.minagro.gov.ua/node/23161>
2. Ефективність: галузевий підхід : монографія / С.О. Гуткевич та ін.; за заг. ред. проф. Гуткевич С.О. Харків : Діса плюс, 2020. 222 с.